

Міністерство освіти і науки України
Батумський державний університет імені Шота Руставелі (Грузія)
E-SCIENCE SPACE (Польща)
Державний університет м. Піза (Італія)
Бартинський університет (Туреччина)
Азербайджанська державна морська академія (Азербайджан)
Термезький державний університет імені Ойбека (Узбекистан)
Туркменський державний педагогічний університет імені Сейітназара Сейді (Туркменістан)
Академія Державної пенітенціарної служби (Україна)
Сумський науково-дослідний експертно-криміналістичний центр МВС України
Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка (Україна)
Навчально-науковий інститут історії, права та міжнародних відносин
Кафедра права та методики викладання правознавства

РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗБУДОВИ ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ

*Матеріали
V Міжнародної науково-практичної конференції,
присвяченої Дню юриста*

7 жовтня 2022 р.

Суми - 2022

УДК 340.12:316.42 (477)

Р 38

*Рекомендовано до друку вченою радою
Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка
(протокол № 2 від 29 вересня 2022 р.)*

Редакційна колегія:

О.М. Іваній – завідувач кафедри права та методики викладання правознавства
Сумського державного педагогічного університету імені
А.С. Макаренка, кандидат педагогічних наук, доцент
А.М. Кучук – професор кафедри права та методики викладання правознавства
Сумського державного педагогічного університету імені
А.С. Макаренка, доктор юридичних наук, професор

Р38 Реалії та перспективи розбудови правової держави в Україні та світі: матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої Дню юриста (м. Суми, 7 жовтня 2022 р.). – Суми: СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2022. – 298 с.

У збірнику викладено матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. Збірник буде корисним для науково-педагогічних працівників, які цікавляться питаннями права, а також для здобувачів вищої освіти при підготовці до навчальних занять з правничих дисциплін і їх поглибленого вивчення.

***Матеріали подано в редакції авторів тез. Оргкомітет не несе
відповідальності за їх зміст та автентичність***

УДК 340.12:316.42

© СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2022
© Колектив авторів, 2022

Сучасний стан оперативної обстановки у сфері розшуку безвісно відсутніх осіб	216
--	-----

СЕКЦІЯ 10.**СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВІ ТА ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ: ПРІОРИТЕТИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ****Апаров А.М.**

Особливості правового регулювання суспільних відносин, пов'язаних з використанням ресурсів інтелектуальної власності у сфері господарювання та підприємництва	219
---	-----

Дуброва А.М.

Особливості правового режиму воєнного стану в Україні щодо обмеження конституційних прав і свобод людини й громадянина	223
--	-----

Касяненко О.В.

Юридичні ризики в системі незалежного фінансового контролю	225
--	-----

Куцук Д.В.

Участь органів прокуратури в міжнародній діяльності України	227
---	-----

Маркович І.Б.

Аналіз податкових надходжень у 2022 році до бюджетів різних рівнів	231
--	-----

Мирославський С.В., Лещенко А.В.

Правові засади запобігання корупції у сфері публічного управління та адміністрування України	233
--	-----

Прібиткова Н.О.

Психологічне забезпечення діяльності поліції України	237
--	-----

Самодай В.П., Орищенко Є.М.

Показники стійкості підприємства та їх класифікатор	242
---	-----

Снагощенко Л.В.

Нормативно-правові засади розвитку фізичної культури та спорту в Україні ...	243
--	-----

Тарандюк О.

Дезінформація як вплив на суспільство, перспективи протидії	247
---	-----

СЕКЦІЯ 11.**ЄВРОПЕЙСЬКА ТА ЄВРОАТЛАНТИЧНА ІНТЕГРАЦІЯ В ОСВІТІ ТА НАУЦІ****Аніщенко В.О.**

Актуальні напрями реформування військової освіти у світлі євроінтеграційних процесів в Україні	251
--	-----

Діденко О.В.

Сучасні методи формування професійнокомунікативної компетенції майбутнього фахівця пенітенціарної служби	254
--	-----

Лисянський Р.А.

Право на освіту в контексті національного та міжнародного права	256
---	-----

Худавердієва В.А.

Інтеграція вищої освіти України в єдиний освітний простір Європи в контексті болонського процесу	258
--	-----

СЕКЦІЯ 12.**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ДЕРЖАВОТВОРЧОГО ПРОЦЕСУ В КРАЇНАХ СВІТУ****Карагіоз Р.С., Наумкіна С.М.**

Удосконалення нормативного політико-правового забезпечення	263
--	-----

державотворення як умова сучасного світопорядку	263
Литовченко І.І.	
Публічне управління в галузі охорони здоров'я Федеральної Республіки Німеччини	266
Овчаренко В.Ю.	
Проблема державотворення в Україні, як виборність влади	268
Орлова О.О., Сафонова Т.Р.	
Значення Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод у системі законодавства України	270
СЕКЦІЯ 13.	
СУЧАСНІ МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ: АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ	274
Dvornikova P.	
Ensuring International Security as a Stumbling Block in the Modern Concepts of International Relations	274
Биконя А.С., Биконя О.П.	
Поняття та ознаки політики європейської взаємодії	276
Моцак С.І.	
План М. Ахтісаарі – нормативно-правова база проголошення незалежності Косово	280
Розпутько О.Б.	
Еволюція курдського питання у кінці XIX - початку XX ст	285
Рукіна Д.О.	
Особливості діяльності міжнародної поліції ООН	288
Філяніна Л.А.	
Організація Об'єднаних Націй: визначення агресії	291
Ціватий В.Г.	
Вакцинна дипломатія і пандемія Covid-19 в умовах мондіалізованого світоустрою XXI століття: міжнародно-правовий, зовнішньополітичний та інституціональний дискурси (дипломатичні практики Китайської Народної Республіки)	293

СЕКЦІЯ 12.

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ДЕРЖАВОТВОРЧОГО ПРОЦЕСУ В КРАЇНАХ СВІТУ

*Карагіоз Руслан Степанович,
кандидат політичних наук, доцент,
професор кафедри адміністративної
діяльності поліції,
Одеський державний університет
внутрішніх справ, м. Одеса, Україна.
Наумкіна Світлана Михайлівна,
доктор політичних наук, професор,
завідувач кафедри політичних наук і
права, Державний заклад
«Південноукраїнський національний
педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського»,
м. Одеса, Україна*

УДОСКОНАЛЕННЯ НОРМАТИВНОГО ПОЛІТИКО- ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ ЯК УМОВА СУЧАСНОГО СВІТОПОРЯДКУ

Події, пов'язані з виникненням, становленням і розвитком нових держав в кінці XX – початку XXI ст., виразно вказують на необхідність вироблення загальноприйнятих критеріїв визнання або невизнання нових держав, механізмів надання їм міжнародної правосуб'єктності на період вирішення питання про визнання, особливого порядку включення таких держав у систему регіональної та міжнародної безпеки, що, можливо, дозволить уникнути кровопролитних громадянських воєн і міжнародних локальних конфліктів, свідками яких ми, на превеликий жаль, є зараз, маючи на увазі, перш за все, повномасштабне вторгнення РФ в нашу країну.

Виникнення і розвиток держав у сучасних реаліях відбувається під впливом двох взаємопов'язаних тенденцій – глобалізації та демократизації, яким тією чи іншою мірою піддаються всі політико-правові процеси, які так чи інакше впливають на трансформацію світового простору і формують нову структуру політичного світоустрою.

Питання, пов'язані з процесом державотворення, є першочерговими і не втрачають своєї значущості, незважаючи на те, що історія держави як соціального явища налічує не одне тисячоліття. Це цілком зро-

зуміло, оскільки саме спроможність держави, її стабільний і сталий розвиток є не тільки фактором поступального розвитку і суспільства в цілому, але і визначають формат становлення глобального світопорядку.

Сучасна держава під впливом процесів глобалізації і нової інформаційної реальності демонструє нові форми саморозвитку, що, безумовно, ускладнює аналіз держави і політичних процесів, пов'язаних з її розвитком, і включає їх в предметне поле сучасних політико-правових досліджень.

Традиційно держава розглядається в рамках інституційних основ політики і права, тобто як найбільш важливий політико-правовий інститут, особлива форма організаційної та владно-управлінської основи в суспільстві.

Виникнення такого провідного інституту як держава відображає ускладнення суспільного життя, диференціацію економічних, політичних, соціальних і культурних інтересів і потреб складових суспільства, індивідів і соціальних груп, необхідність їх правового врегулювання.

Утворення держав виникло на певному етапі суспільної еволюції протириччям між втратою суспільної злагоди і збереженням потреби в узгоджених діях членів соціуму. Переваги держави в питаннях реалізації спільних цілей і інтересів пов'язані з тим, що вона як соціальний інститут володіє достатніми економічними та іншими ресурсами для прийняття політико-правових норм, забезпечення виконання політичних рішень, їх правового забезпечення. Сучасне розуміння розвитку держави і державного будівництва висуває на перший план положення особистості і якості життя, які забезпечує держава. Основними критеріями оцінки держави в сучасному світі стають ступінь реалізації прав і свобод людини, а також наявність сприятливих матеріальних умов її життя.

Політична історія ХХ ст. свідчить про посилення ролі держави в суспільстві. Однак все ще спостерігається певна спрямованість до вузьких прагматичних інтерпретацій держави, в яких вона розглядається як апарат управління, що володіє монополією на застосування насильства, певний набір інструментів для регулювання суспільних змін. Розвитку прагматичних підходів, які ототожнюють державу з апаратною функцією управління, сприяє зростання популярності позитивістської методології з її відкиданням ціннісних суджень і метафізики, а також поширення навіть і у сучасний час марксистських ідей про державу як тимчасовий, перехідний стан суспільства, що пов'язаний з етапом його класового розвитку». Значну роль у приниженні значущості держави і звуження його функції відіграють і радикальні варіанти лібералізму, які протиставляють інтереси держави інтересам громадянського суспільства», що є не логічним ні з яких позицій і підходів.

Однак, незважаючи на різноманіття інтерпретацій поняття «держава» і сутнісні відмінності між ними, їх об'єднує прагнення до раціонально-інструментального сприйняття ролі держави в суспільстві, визначення її як механізму суспільного устрою, інструменту встановлення і підтримання громадського порядку та вирішення соціальних конфліктів [Див. детал.: 1].

Більш неоднозначно, ніж поняття «держава», в політичній і правовій науці інтерпретуються походження і соціальне призначення держави, що є причиною різноманіття теорій про походження і сутність держави. Певний виняток становить, комплексна теорія про походження і сутність держави, основні ідеї якої викладені в кінці ХХ ст. професором Лейденського університету Хенри Дж. М. Класеном – известным голландским политантропологом, создателем школы «раннего государства». На думку дослідника, держава – це «особлива громадська організація, комплексний багатофункціональний інститут політичного життя людей, тому перехід до держави представляється комплексним багатолінійним процесом» [2, с. 6].

Однак, політико-правових основ процесу державотворення серед нормативних актів, що регулюють сучасне міжнародне публічне право, практично не представлено. Одним з небагатьох міжнародних документів, які розкривають підходи до оцінки виникнення та права на існування нових держав у сучасному світі, є Конвенція Монтевідео про права та обов'язків держав 1933 року та Статут Організації Об'єднаних Націй як універсального міжнародного форуму, що виконує роль гаранта міжнародного миру і безпеки, регулятора міждержавного співробітництва та головного арбітра в міжнародних справах [3, ст. 1, 4]. Однак ні роз'яснень критеріїв прийому держав у члени ООН, ні процедури визнання нових держав Статут не містить. Саме відсутність політико-правової бази, «слабкість» міжнародних нормативно-правових актів, що стосуються тією чи іншою мірою державного будівництва, створює передумови для перетворення еволюційного за суттю процесу державотворення в фактор ризику поступового суспільному розвитку.

Список використаних джерел

1. Осипова С. А. Сучасні практики державотворення в світовому політичному процесі: дис. ... д. політ. н.; спеціальність 23.00.02 – політичні інститути та процеси. Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2016. 411 с.
2. Класен Х. Проблемы, парадоксы и перспективы эволюционизма. *Альтернативные пути к цивилизации: коллективная монография* / под ред. Н. Н. Крадина, А. В. Коротаева, Д. М. Бондаренко. Москва: Логос, 2000. С. 6–23.

3. Конвенция о правах и обязанностях государств (Монтевидео). Официальный сайт Министерства иностранных дел. URL: <http://www.mfaabkhazia.net/ru/node/327>. 24.09.2014 г.